

Tietosisältö-yksikkö/Torbjörn Sandell

LAUSUNTO

1390/040/15

1 (2)

26.6.2015

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntönne 25.5.2015, OM 1/41/2011; OM018:00/2011

LAUSUNTO LUONNOKSISTA ISYYSLAKIIN LIITTYVISTÄ ASETUKSISTA

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa isyyslain uudistamiseen liittyvistä valtioneuvoston asetuksia koskevista luonnoksista. Ehdotetuilla asetuksilla tulisi olemaan vaikutuksia Väestötietokeskuksen toimialaan, minkä vuoksi Väestötietokeskus katsoo tarpeelliseksi antaa asiassa lausuntonsa.

Lausuntonaan Väestötietokeskus esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Maistraatin ilmoitusvelvollisuudet

Eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa annettavaksi ehdotetun asetuksen 1 §:n mukaan maistraatin olisi ilmoitettava avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta lastenvalvojalle. Säännös vastaa nykyistä oikeustilaa.

Säännöksen edellyttämä ilmoitus lähetetään jo tällä hetkellä suoraan väestötietojärjestelmästä ilman maistraatin myötävaikutusta niille kunnille, joilla on mahdollisuus ottaa ilmoitus vastaan sähköisesti. Muissa tapauksissa maistraatti lähettää paperisena väestötietojärjestelmästä toimitetun ilmoituksen edelleen kunnan lastenvalvojalle. Käytäntö tulee jatkumaan entisellään.

Tämän johdosta Väestötietokeskus esittää harkittavaksi, olisiko pykälätekstissä parempi käyttää maistraatti-käsitteen sijaan käsitettä "väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjä", sillä sekä Väestötietokeskus että maistraatit ovat väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjiä. Samaa ratkaisua on käytetty väestötietojärjestelmästä ja Väestötietokeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009, jäljempänä väestötietolaki) 25 §:n 2 momentissa. Perustelumuiistiossa rekisterinpitäjien edellä selostettua keskinäistä työnjakoa voitaisiin selventää.

Samana asetus ehdotuksen 2 §:n mukaan maistraatin tulisi lähettää lastenvalvojalle jäljennös alaikäisen lapsen isyyden kumoamisesta antamastaan päätöksestä. Koska ilmoitusta edeltää aina maistraatin päätös, ilmoituksen lähettämistä ei olisi järkevää automatisoida suoraan väestötietojärjestelmästä lähetettävällä ilmoituksella siksin, että näiden tapaus-ten määrä lienee hyvin pieni. Maistraattien harkittavaksi jää, missä määrin ilmoituksen lähettäminen pyritään automatisoimaan asianhallintajärjestelmässä.

Henkilöllisyyden osoittavat asiakirjat ulkomaalaisten kohdalla

Tieto tunnustetun isyyden vahvistamisesta merkitään yleensä väestötietojärjestelmään. Siksi on tärkeää, etteivät määräykset isyyden tunnustamisesta ja väestötietojärjestelmään rekisteröintiä varten vaadittavista henkilöllisyysasiakirjoissa ole ristiriidassa keskenään.

26.6.2015

Kun ulkomaan kansalainen rekisteröidään väestötietojärjestelmään, maistraatti on velvollinen edellyttämään väestötietolaissa säädettyä luotettavaa asiakirjaselvitystä henkilön henkilöllisyydestä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa henkilö merkitään väestötietojärjestelmään ns. viitehenkilöksi. Viitehenkilöksi merkitään väestötietojärjestelmään rekisteröidyn henkilön ulkomailla asuva lapsi, vanhempi tai puoliso, joka ei ole pyytänyt rekisteröintiä väestötietojärjestelmään ja jolla ei siksi ole omaa henkilötunnusta.

Väestötietolain 9 §:n 2 momentin mukaan ulkomaalaiselta edellytetään pääsääntöisesti voimassaolevaa matkustusasiakirjaa. Jos ulkomaalainen pystyy väestötietolain 19 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla osoittamaan, ettei hän lainkohdassa mainituista syistä voi saada sellaista asiakirjaa, hänen tietonsa voidaan kuitenkin selvittää lainkohdassa mainitulla tavalla ja tiedot merkitä väestötietojärjestelmään, jos maistraatti saa sillä tavalla luotettavaksi katsomaansa tietoa henkilön henkilöllisyydestä.

Eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa annettavaksi ehdotetun asetuksen 3 §:n mukaan isyyden tunnustamisen yhteydessä henkilöllisyyden osoittavana asiakirjana hyväksyttäisiin muiden ohella ETA-valtion 1.10.1990 jälkeen myöntämä ajokortti. Tämä on ristiriidassa väestötietolainsäädännön kanssa, sillä ajokorttia ei voida hyväksyä tunnistamisasiakirjana silloin, kun ulkomaalaisen tietoja merkitään väestötietojärjestelmään.

Ajokortin hyväksyminen tunnistamisasiakirjana isyyden tunnustamisen yhteydessä aiheuttaisi siksi sen ongelman, että isää tai isyyttä koskevia tietoja ei voitaisi väestötietolain nojalla rekisteröidä väestötietojärjestelmään kaikissa niissä tapauksissa, joissa isyys on isyyslain nojalla voitu vahvistaa. Ongelma ajankohtaistuu, kun isä on ulkomaan kansalainen eikä häntä isyyden tunnustamisen aikaan ole vielä merkitty väestötietojärjestelmään.

Edellä esitetyillä perusteilla Väestörekisterikeskus esittää, että asetusehdotuksen 3 §:n 5 kohta poistettaisiin.

Jos 3 §:n 5 kohtaa ei poisteta, on välttämätöntä, että maistraatin lastenvalvojalta saamista isyydentunnustamisasiakirjoissa on tieto siitä, minkä asiakirjan perusteella henkilö on tunnustettu. Muuten maistraatti joutuu erikseen varmistumaan tunnistamisasiakirjasta voidakseen harkita, onko isyytensä tunnustanutta ulkomaan kansalaista luotettavasti tunnustettu väestötietolain edellyttämällä tavalla. Siksi Väestörekisterikeskus esittää, että tällöin asetuksessa säädettäisiin nimenomaisesti sisältövaatimuksesta. Jollei valtuutussäännös mahdollista tätä, asiasta tulee vähintään olla maininta asetuksen perusteluissa.

Muilta osin Väestörekisterikeskuksella ei ole huomautettavaa asetusluonnoksiin tai perustelumuistioon.

Johtaja

Tytti Ronkainen

Neuvontalakimies

Torbjörn Sandell